

Nieuwsbrief

2020-12

13-5-2020

In deze nieuwsbrief:

- **Bestuurlijke informatie over herstart van Perspectief**
- **Kunstbeschouwing Maria Heideveld , nr. 5**
- **Voortzetting discussie over naschilderen van foto's**

PERSPECTIEF OPEN: OVER HET WANNEER EN HOE

Dinsdag 12 mei is het bestuur van Perspectief bijeen gekomen met slechts één agendapunt: Wanneer en hoe stellen we onze ateliers weer open en welke activiteiten kunnen dan plaats vinden.

Er is besloten de openstelling van Perspectief gefaseerd te laten verlopen. We volgen daarbij de richtlijnen en adviezen van het Outbreak Management Team en van de Regering.

Dit betekent het volgende:

- **Vanaf zaterdag 16 mei** kunnen alleen de buitenactiviteiten starten: hakken in steen en hout en eventueel buiten schilderen.
- **Eerst vanaf 1 juni** (vanwege Pinksteren: 2 juni) is het toegestaan om ook binnen activiteiten te laten plaatsvinden onder voorwaarden die hieronder beschreven worden.
- **Begeleiding:**
Tot 1 september kan het zijn dat er géén begeleider is voor je groep. Dit hangt van de persoonlijke situatie of de keuze van de docent zelf af. Een aantal begeleiders wil meteen aan de slag, anderen hebben om verschillende redenen hun bedenkingen. Voor degenen die wel komen worden per begeleider beschermingsmiddelen klaar gelegd.
- Bij de openstelling geldt steeds: het is (naast de algemene voorwaarden) ieders eigen verantwoordelijkheid en vrijheid om wel of niet te komen, **maar...als je verkoudheid- of griepverschijnselen hebt, kom je NIET!**

Algemene afspraken:

- a. Iedereen komt alleen naar Perspectief als hij/zij gezond is (geen neusverkoudheid, geen koorts of andere griepverschijnselen).
- b. Iedereen gebruikt bij binnenkomst de ontsmettingsgel die op het tafeltje in de gang klaar staat.
- c. Er wordt geen koffie of thee gezet en geschonken (is ook niet beschikbaar!).
- d. Op het toilet staan papieren handdoekjes en ontsmettingsgel. Het toilet achteraan gaat op slot omdat er geen wasbak is.
- e. Iedereen **respecteert de 1.5 meter regel**. In de ateliers is een beperkt aantal werkplekken (6 per lokaal, dus 12 personen in atelier 1 en 6 personen in de ateliers 2 en 3) en buiten zijn er nog ca. 15. De werkplekken zijn op de vloer en op de speelplaats aangegeven. Houd je eraan.
We nemen aan dat dit aantal tot de zomervakantie voldoende is. Zo niet, dan is het aan de groep om dit samen met de groepsvertegenwoordiger te proberen op te lossen. Kom alleen naar je eigen groep en niet vaker dan eens per week.
We kunnen ons samen niet permitteren dat het aantal boven de norm uitkomt. Help er svp bij.
- f. Sommige groepen die gewend zijn om alleen in atelier 1 te werken, zullen ook ateliers 2 en 3 moeten gebruiken. Voor sommige groepen is er een uitwijk naar buiten.
- g. Als je weggaat, ontsmet je de tafel waaraan je werkte; er zijn spuitbussen met ontsmettingsmiddel.
- h. In verband met bovenstaande: svp niet parkeren op de speelplaats.

Schroom niet om de ander erop aan te spreken als die zich niet aan de regels houdt en je je er niet prettig bij voelt. Tenslotte willen we allemaal op een gezonde manier weer fijn creatief aan het werk bij ons Perspectief!

We hopen dat vanaf 1 september alles weer aan de slag kan onder dan nader te bepalen voorwaarden.

Het bestuur

Kunstbeschouwing 5 van Maria Heideveld

Hippolyte Daeye

Geboren in Gent 1873 - overleden in Antwerpen 1952.

Zijn vader was vlashandelaar, had veel landerijen. De boeren brachten de oogst naar zijn pakhuis, waar het vlas bewerkingen onderging. Hij had meer dan 100 wevers, die thuis het vlas tot linnen weefden.

Daeye hoefde dus nooit te werken, kon al zijn tijd aan de schilderkunst wijden en had geen geldzorgen.

Daeye zou rechten gaan studeren maar na een jaar besloot hij schilder te worden.

Hij zat 4 jaar op de academie in Gent, later nog 2 jaar in Antwerpen "het hoger Instituut", dat zeer goed aangeschreven stond.

Hij had het er niet naar zijn zin. Het was heel oubollig.

In 1902 trouwde hij met een vrouw, die een culturele achtergrond had en een grote belesenheid.

Zij kregen 2 meisjes en 1 jongen, woonden in een oud groot huis in het centrum van Antwerpen, met een grote tuin.

Hij bemoeide zich niet met de kunstscene. Die vond hij vaak arrogant en zelfingenomen. Dat zag je ook aan hun werk.

Daeye had wel een paar schildersvrienden, o.a. Karel van de Woestijne, Tijdgat, en Permeke, die je in Belgische musea nu kunt tegenkomen.

Hij exposeerde al regelmatig ook in het buitenland.

Aanvankelijk schilderde Daeye voornamelijk baby's (zijn eigen kinderen) in impressionistische stijl. Vanuit de achtergrond liet hij met verftoetsen het licht naar voren komen, waarin de essentie van het kind tot uitdrukking kwam.

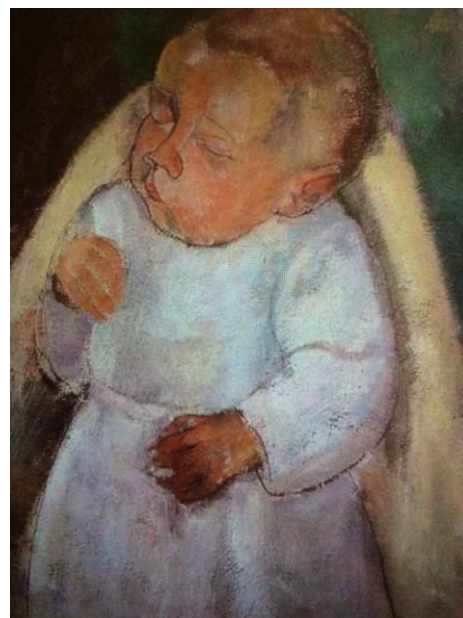

Hij wilde zoveel mogelijk weglaten en alleen het pure van het kind schilderen. Soms aarzelde hij weken, of hij moest verder gaan om de eenheid en het karakter niet te verstoren.

Hij schilderde voornamelijk onderwerpen in huiselijke kring.

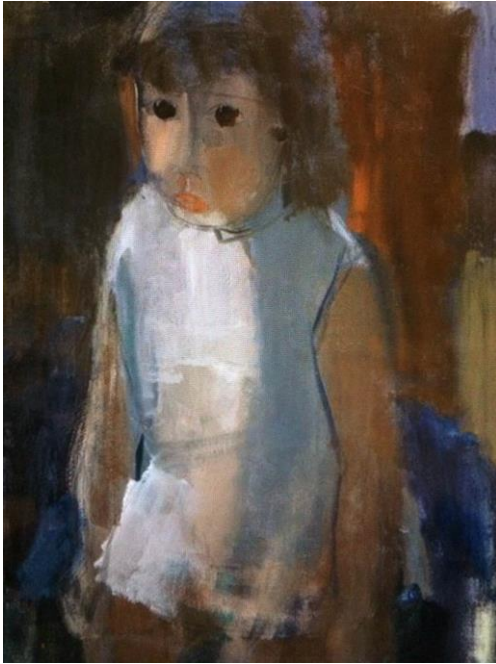
Meestal had hij een figuur op het doek met een vage achtergrond.

Pas later ging hij expressionistisch schilderen met grote kleurvlakken, waarin de lijnen de puurheid van het model aangaven.

Daeye liet zich inspireren door Velasques, was 3 maanden in Madrid, waar hij in het Prado-museum Velasques kopieerde.

Hij vluchtte van 1914 tot 1919 naar Engeland, waar hij het werk van Turner, Whistler, Picasso, Matisse en Modigliano zag. Die spraken hem heel erg aan. Na de periode van de baby's 1922-1926, waar hij negatieve kritiek op kreeg, ging hij meer naakten schilderen. Hij exposeerde vaak. Zijn werk is zeer indringend tot het uiterste geminimaliseerd, zeer karakteristiek.

Ik kwam zelfs in Heino, het museum, dat samengaat met de Fundatie in Zwolle, een prachtig portretje tegen van Daeye.

Opdracht:

Het is nu wel de tijd om in huiselijke kring te schilderen.

Probeer, als je een portret of iets in de tuin schildert, langer naar het onderwerp te kijken, tot je iets van lijnen of vormen vindt, die verband met elkaar houden.

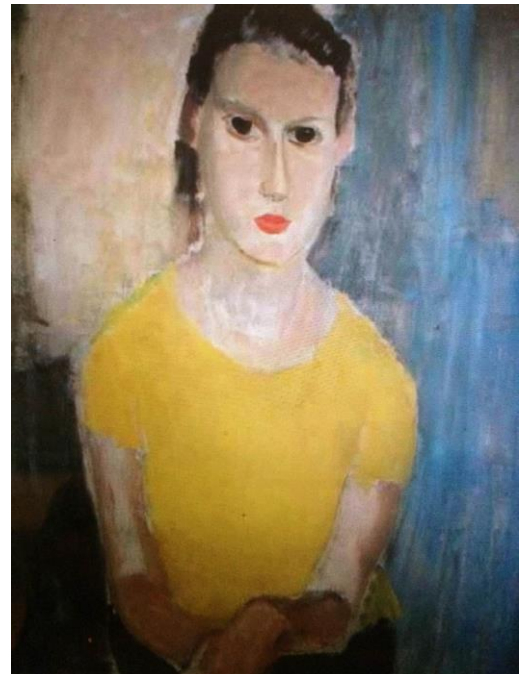
Maak eerst een paar schetsen.

Ga niet uit van gelijkenis maar onderzoek, wat je tekent of schildert.

Het resultaat is niet belangrijk.

Als je zo werkt, ben je veel vrijer en durf je meer.

Veel succes, Maria.

NASCHILDEREN VAN FOTO'S ? (3^e aflevering)

Van kiekjes naar kunst

Zo luidde de aankondiging van een tentoonstelling in 2011 in het Van Goghmuseum. (een tip van **Walter Driessen**).

Sinds de introductie van de Kodak-camera in 1888 (zie afbeelding) hoefde men geen ingewikkelde vakkennis meer te hebben om een foto te maken. Men hoefde slechts een knop in te drukken.

Kunstenaren gebruikten vanaf dat moment bijna allemaal camera's, zoals in de vorige aflevering door **Inez Sigg van Deelen** is aangetoond. Kunstenaren zagen daarentegen hun foto's niet als kunstwerken, maar meer als notitieblok. Foto's zijn dus een belangrijk hulpmiddel geworden ook voor amateurschilders om tot een goed schilderij te komen. En vooral bij het maken van een gelijkend portret is een camera onmisbaar, zolang wij niet het niveau van Rembrandt, Frans Hals en ook Picasso hebben. Zij konden een gelijkende weergave schetsen.

In het bekende Tv-programma "Sterren op het doek" worden bekende Nederlanders door professioneel opgeleide kunstenaars na nauwkeurige voorstudies gefotografeerd. In hun ateliers gaan ze met hun onontbeerlijke voorstudies, hun werkwijze inclusief de foto's zoeken naar hun interpretatie van de modellen.

Zonder poseren, maar ook zonder hun foto's zou het, zelfs voor hen, onmogelijk zijn om tot een aanvaardbare gelijkenis te komen. De modellen maken uiteindelijk hun keuze gebaseerd op alle aspecten van het portret en zeker niet alleen op de zogenaamde fotografische werkelijkheid . Hun creativiteit is nodig, maar bovenal gaat het om hun technische vakmanschap, hun visie en inlevingsvermogen om de karakteristiek van hun model te vereeuwigen.

Samenvattend stel ik vast, dat het gebruik van foto's een belangrijk hulpmiddel is, maar ook een belemmering kan zijn om tot een eigen doeltreffende interpretatie te komen.

Maria Heideveld schrijft in een de vorige nieuwsbrief, dat er “sinds 1500 door de bloei van grafische kunsten een grote verspreiding leidde van beeldmateriaal plaatsvond. Er werden prenten gedrukt t.b.v. de kunstenaars. Ontlenen was dus toegestaan; men moest het handig inkleden en het mocht niet gemakkelijk herkenbaar zijn. Er was wel kritiek op. Dürer klaagde zelfs iemand aan voor plagiaat....”

In de 17^e eeuw gebruikte Rubens al primitieve fototechnieken, die echter vaak leidden tot merkwaaardige verhoudingen in zijn schilderwerk.

Voor PERSPECTIEF blijft de vraag, hoe om te gaan met plaatjes, foto's en voorbeelden.

Cor Spil voelde zich geroepen om eens uitvoerig in te gaan waarom en op de wijze waarop hij uitsluitend foto's gebruikt als hij op zijn zolderkamer aan het werk is.

Er zijn inmiddels nog meer reacties binnengekomen van leden van onze Vereniging.

Bij begeleiders ligt de kwestie heel anders: Zij begeleiden en enthousiasmeren leden met zeer diverse achtergrond en/of ervaring met beeldende kunst. Zij kiezen vanuit hun functie hun eigen methode, maar hun verschillen zijn soms groot in hun werkwijze en begeleiding.

Zo geeft **Dora Overmars** in deze aflevering een duidelijk statement af over haar didactische benadering

Martin Heijnen heeft inmiddels ook zeer uitvoerig gereageerd op mijn uitdagende initiatief. Zijn reactie wordt in de volgende aflevering van de Nieuwsbrief opgenomen.

Wij raken inmiddels ook zeer nieuwsgierig naar reacties van de overige begeleiders. Mijn oproep luidt daarom: Waar blijven jullie ?

Ton Rota

Reactie van Cor Spil

Er zijn inderdaad meningsverschillen over het al of niet mogen gebruiken van foto's voor het maken van een schilderij, beeld of tekening. Vaak is men vóór of tegen. Op sommige opleidingen en bij sommige docenten was en is het gebruik van foto's uit den boze. Het heeft niets met de "echte" schilderkunst te maken.

De tijden zijn veranderd. Tegenwoordig bieden academies de cursus "schilderen naar foto" aan.

Schilderen, beeldhouwen en tekenen naar levend model is natuurlijk niet weg te denken en zal ik ook zoveel mogelijk blijven doen. Het is een goede training en bovendien is het leuk om samen met anderen geconcentreerd en hard te zwoegen, om er iets moois van te maken.

Maar ik vind het volkomen legaal en geoorloofd om in dit digitale tijdperk gebruik te maken van de digitale mogelijkheden die er zijn.

Omdat Perspectief momenteel is gesloten maak ik voor het modeltekenen weer gebruik van YouTube. Op het kanaal "Croquis Cafe" vind je talloze modelteken-filmpjes.

Ikzelf maak mijn schilderijen en beelden altijd naar aanleiding van door mij zelf gemaakte foto's. Ik werk op mijn zolderkamer en nooit in het "wild".

In tegenstelling tot schilders waarbij het schilderij al schilderend ontstaat, staat bij mij van te voren vast wat er op het doek moet komen. Daarbij is de fotografie en de computer, als hulpmiddel, voor mij niet meer weg te denken. Voor de compositie kun je natuurlijk verschillende schetsjes maken om een aantal mogelijkheden te onderzoeken, maar met de computer kun je, met de maten van het doek in de juiste verhouding, binnen drie tellen de voor jou ideale compositie bepalen. Bovendien kun je makkelijk inzoomen om bepaalde details beter te bekijken.

Het hangt er natuurlijk van af wat voor soort werk je maakt. Als het niet zo belangrijk is of iets anatomisch klopt of realistisch wordt weergegeven zul je minder behoefte hebben aan foto's. Picasso had bij zijn kubistische portretten denk ik geen foto nodig.

Wil je echter een weergave van de werkelijkheid dan zijn ze vaak onontbeerlijk, zeker bij portretten. Menig portret- en landschapsschilder gebruikt foto's als referentie. Voor mij volkomen geoorloofd.

Bij landschappen, stilleven en portretten-die-niet-hoeven-te-lijken gebruik ik de foto's als leidraad en ben ik wat vrijer om hier en daar wat toe te voegen of te veranderen. Maak ik echter een portret van een bepaalde persoon, dan vind ik dat het ook moet lijken. Ik neem dan geen genoegen met: "Het is een leuke tekening maar het lijkt net niet".

Poseren is een tijdrovende en vermoeiende bezigheid. Daarom zijn digitale beelden voor mij een uitkomst. Als ik een portret van iemand maak, neem ik eerst zelf een stuk of veertig foto's. Tijdens het fotograferen krijg ik al een indruk van de te schilderen persoon. Vaak komt men zelf met een foto waarop de persoon breed lachend poseert. Dat is dan een hartstikke leuke foto maar niet geschikt voor een schilderij.

Vandaar dat ik liever de foto's zelf maak. We kiezen dan een geschikte foto en snijden hem op de computer uit in de verhoudingen van het doek en bepalen de compositie. Ik hou er niet van om er vervolgens een fotografische

weergave van te produceren. Door te spelen met kleuren en variatie in schildertoets wordt het een schilderij naar aanleiding van een foto. Kortom: het gebruik van foto's is voor mij doodnormaal en toegestaan. Belangrijkste is dat je (met of zonder foto) lekker creatief bezig kan zijn en mooie dingen maakt.

Tot zover mijn zienswijze. Ik zou het interessant vinden om te weten wat andere leden of begeleiders over dit onderwerp te zeggen hebben.

Reactie van Dora Overmars

Wie aanschouwelijk werkt of uit fantasie legt iets van zichzelf in een schilderij. Dat is nou juist de reden waarom ik huisjes, beesten, bootjes, vissen, vogels verzamel en neerzet.

Als je dan van een foto werkt, neem dan tenminste een eigen foto. Het is dan je eigen keuze, compositie, standpunt.

Een foto die door een ander gemaakt is heeft dat eigene helemaal niet.

"Ja, maar het is zo'n mooie foto of zo'n leuk plaatje". Waarom zou je iets wat er al is nog naschilderen. Lijst het in en hang het boven je bed!

Je kunt niet alles zelf bedenken, bijvoorbeeld: hoe ziet een ijsvogeltje er uit?

Dan is een afbeelding goed om de kleuren en de verhouding te zien. Het is natuurlijk een uitdaging aan de schilder om dan bijvoorbeeld het kopje om te draaien, een visje in zijn bekje te doen, of een paar vleugels te geven.

Wil je toch een foto of schilderij van een ander gebruiken, "omdat je daar zoveel van leert" en "vroeger zaten kunstenaars in een museum ook anderen na te schilderen" ,vermeld er dan tenminste de bron bij, dus bijvoorbeeld naar Rembrand of Josef Israëls.

Verzonden door de redactie van Nieuwsbrief Perspectief

nieuwsbrievenperspectief@gmail.com